

Við ST-Sáttmálanum, sum varð samtyktur av Føroya Løgtingi í 2009, er eingin ivi um, at Føroyar hava bundið seg til at hjálpa familjum í somu støðu sum Malena og Ólavur eru í. Bæði viðvíkjandi bústaði og fíggjarligum stuðli.

**Les
viðmerking**
frá Sigrun Wardum í
Javna og Anniku Olsen,
landsstýrskvinnu
á síðu 12

Myndir: Eydbii Myndir

aði til hansara, var tað hann, sum skuldi broytast – og tað var í stóran mun gjørt við at geva honum sløvandi heilivág. Og tað kundi eg, sum mamma, ikki góðtaka, sigur Malena.

Síðani Ólavur varð trappaður úr heilivágnum aftur, hevur hann ongantið verið aftur hjá psykiatara. Hann hevur als ikki verið knýttur at psykiatriska deplinum, og hann hevur heldur ikki verið aftur hjá serlækna orsakað av hjáárinunum av nógva heilivágnum.

Eingin hjálp at heinta

Í meiri fyra ár hevur Malena Arnholdsóttir sostatt havt sín 29 ára gamla menningartarnaða og epilepsisjúka son heima, tí einki hóskaði bútilboð er til hansara. Tað merkir, at hon í meiri enn fyra ár hvørki hevur fingið løn ella pensjón, tí hon ikki fær arbeitt.

– Eg eri útbúgvinn sjúkrahúsfrøðingur og kliniskur vegleiðari, og hesa tíðina, meðan Ólavur hevur búð heima, havi eg verið í farloyvi frá Røktarheiminum, har eg havi fast starv. Men eg kann ikki binda meg til eitt arbeiði, tí eg veit ongantið, hvussu

okkara dagar sær út ella hvussu náttin er.

– Eg veit ikki, um Ólavur orkar at fara inn á Stíggy um morgunin. Um hann fer, veit eg ongantið, um tey mugu ringja eftir mær at koma eftir honum aftur. Eg veit ongantið, nær anföllini koma ella um hann kemur til skaða. Fór eg til arbeiðis, hevði eg fyri tað fyrsta verið ein óstøðug arbeiðsmegi og eg hevði harnæst ongantið vitað, hvat eg hevði komið heim aftur til. Harumframt er tað jú staðfest, at Ólavur krevur fólk hjá sær 24 tímar um døgnið. Men einki hóskaði tilboð er til hansara, og tískil má hann vera her heima hjá mær.

Men hóast støðan er fastlæst, einki hóskaði bútilboð er til Ólav og Malena ikki fær arbeitt, er eingin hjálp at heinta frá tí almenna.

Reglurnar siga nevniliga, at foreldur bara fáa mista arbeiðsinntøku at ansa børn um við serligum tørvi, inntil børnini eru 18 ár. Sama dag, sum tey fylla 18, dettur alt endurgjald fyrri inntøkumiss burtur, eisini hóast tørvurin er júst tann sami, sum tá børnini vóru 17 ár og 364 dagar. Inntøkumissur kann

eisini fáast, um tú ansar óhjálpinum fólki, ið eru eldri enn 67 ár. Ella um talan er um álvarsama sjúku, sum tó ikki er varandi til dømis krabbamein.

Men ansar tú fólki, ið eru millum 18-67 ár, sum hava varandi sjúku ella brek, fæst ongin fíggjarlig hjálp frá Almannahverkinum.

Í lýtuni eru fleiri føroyingar í klemmu í hesi undarligu reglugerðini – og í Almannahverkinum fáa tey einki gjørt, tí teimum manglar eina lógarheimild at hjálpa hesum fólkunum.

Fólkum í júst somu støðu sum Malena Arnholdsóttir. Einki bútilboð – men heldur eingin fíggjarlig hjálp.

Onga løn í hálvtfimta ár

Nærum fimm ár við ongari inntøku byrja nú av álvara at merkjast hjá Malenu.

– Ólavur fær hægstu pensjón, og henni liva vit av. Men tað eru hansara pengar, sum hann eisini hevði rætt til, tá hann var á búplássinum. Tað eru ikki pengar, sum eru ætlaðir til, at hann skal rinda alt okkara húsarhald, greiðir Malena frá.

Harumframt fær hann umleið 6000 kr um mánaðin í eini veiting, nevnd røktarviðbót, sum hann eisini fekk, tá hann búði á stovninum, millum annað tí at so nógv brotnar, tá Ólavur fær herðindi.

Tilsamans uml. 12.000 kr. eftir skatt og avgjöld. Hesir

pengarnir, sum Ólavur eigur, eru tað einasta, Malena hevur at halda hús fyri, og tað strekkir ikki til annað enn tað bráneyðuga. Sjálv fær hon ikki eina krónu, hvørki í løn, pensjón ella aðrari veiting.

Sum er, melur tað akkurat runt, men eykaútreiðslur, sum tá Ólavur dettur á sjónvarpið, í ein rútt ella á eitt borð – ella tá tenninar brotna, hevur Malena ikki ráð til. Tá mugu hini trý børnini ella onnur vinarlig fólk trøðka til.

– Eg haldi tað vera undarligt, at tey vildu senda hann á ein stovn, sum ikki var hóskandi, og sum kostar umleið eina millión árliga. Ella at tey kunnu seta stuðlar inn, sum fáa tímaløn fyri at vera um hann. Men hvørki av hesum bera til fulla tíð – og eg má tískil taka mær av honum, Men eg fái ikki eina krónu av hjálp, tí hann er ímillum 18 og 67 ár.

Um undarlaga aldursavmarkingin, sum er sett á fíggjarliga styrkin til teirra, sum eru um óhjálpin fólk millum 18 og 67 ár, skal avskaffast, má heimildin fáast við eini lógarbroyting.

Í hálvtfimta ár hevur Malena Arnholdsóttir gjørt

vart við sína støðu og tosað við høg og lág í politisku skipanini og í Almannahverkinum. Men hóast øll eru skiljandi og fitt at prátta við, er framvegis einki hent í málinum.

– Sum eg skilji á lagnum, eru ætlanir um, at tey, ið ansa menningartarnaðum, skulu fáa somu viðbót, sum tey, ið eru heima og ansa gomlum. Men tað er heilt hvør sín uppgáva. Eg havi arbeitt á røktarheimi, so eg veit, hvat tað krevur. Men at hava ein menningartarnaðan son, sum er mitt í lívinum – sum skal stimbrast og eggjast og hava loyvi til at liva, krevur nakað heilt annað.

– Áðrenn eg tók Ólav heim at búgva, arbeiddi eg ¾ tíð á Røktarheiminum. Tað er ta lønina, eg missi hvønn einasta mánað. Eg dugi ikki at skilja, at tað ikki skal bera til at fáa mista arbeiðsinntøku, hóast børnini eru vorðin eldri enn 18 ár. Okkara støða er jú á ongan hátt broytt, síðani hann fylti 18 ár, vísir Malena á.

Men hóast óteljandi áheitanir til politikarar, eru Malena og øll hini, sum eisini eru í somu støðu, slept upp á fjall. Har er eingin hjálp at heinta.